

http://synpress.bglink.net, e-mail: synpress@bglink.net

- **Към читателите: Ако Авел беше убил Каин...**
За последните медийни манипулации срещу Църквата **стр. 2**
- **Становища на Дирекция „Вероизповедания“ при МС относно законопроекта по Вероизповеданията, внесени в Народното събрание** **стр. 3**

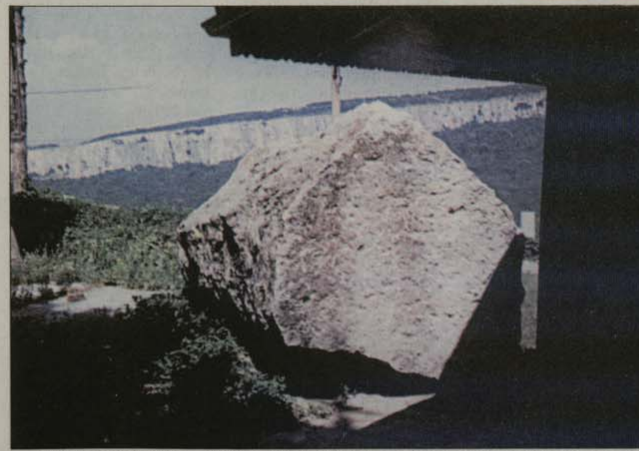
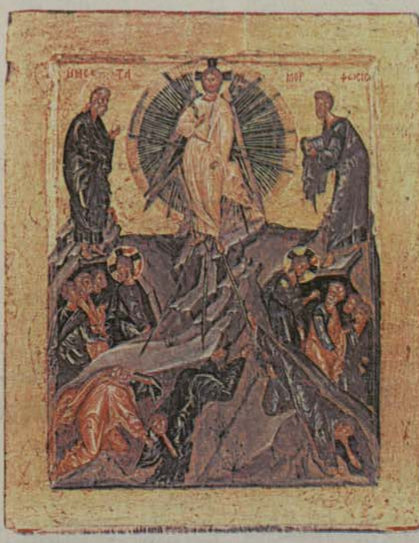
- **Амвон: Християнският живот – постоянно изкачване на Табор** **стр. 4**
- **Исторически чернови: Паметта на св. Паисий Хилендарски и неистините** **стр. 5**

- **Химическа чистота и благочестие – терзанията на „четящия потребител“ през пости** **стр. 6**
- **Историческите корени на едно приятелство – за традиционните връзки между арменци и българи** **стр. 7**

Преображение на скалата

Преображенският манастир край Велико Търново изглежда като Давид пред Голиат в подножието на надвисналия скален масив. Преди няколко години се състоя и битката. Природата нападана светата обител. Нападение брутално и безмилостно в своя първичен, варварски порив. Огромни скали се откъснаха и се сгромолясаха в манастирския двор. Извърши се чудо. Не само, че човек не пострадна, но и храмът остана непоктан. До ден днешен скалата стои там, където я бе спряла Божията десница – на сантиметри от абсидата.

реалност на планината Табор (вж. Мат. 17:1-5). Йоан, Петър и Яков познали, че Източник на светлината и Сам нетварна светлина е Той, нашият Бог, а чрез Него се просветляваме неизказано и ние, чрез нас и цялата твар. Важно е да се каже – просветляваме се, без да се превръщаме в нещо друго, което досега не сме били! Защото Бог не „превърща“, а преобразява падналата чрез Адамовото непослушание свят, в неговия първородан и недокоснат от греха, истински образ. Такава е и днес грамадната скала, спряла на сантиметри от храма на Преображенския манастир. Изтъргната от стихийността и безпощадния закон на падналата природа, духовно преобразена в нова твар, която вече не

Събота, 6 юли 1991 г., 19.20 ч. Върху манастира „Преображение Господне“ край Велико Търново се стоварват огромни скални отломци. Два от тях, запазени и до днес, спират на по-малко от метър от храма, който остава непоктан

Видът ѝ сега е монументален. Свещен паметник на умирено творение, осмислено и осветено от Божията премъдрост, за която няма случайности, няма тъмни и слепи сили, няма нито безсмислен разруха, нито безсмислен градеж. Грохотът е отзвучал. Спомняме си за св. пророк Илия, който не открил Божие присъствие в бученето на стихии. Бог му се явил в тихия ветрец. Сега познаваме това явление и във величествения покой на притихналата скала. Тя сега е преобразена... В православните икони не само човекът, но и природата има свой специфичен иконографски образ.

Особено ярък е образът на скалите в иконата на Преображение Господне. Те са застнали, сякаш подредени, но обратната перспектива им придава и една особена динамика. Истинско откровение за непонятната нам реалност на Царството небесно: движението е покой; химните звучат във велика тишина; дълбочината е фон от неръководно злато; сянката е проникната от вечна светлина така, че вече няма черно, няма мрак; мъртвата природа е оживена и участва в безкрайното славление. Христос явил на трима от учениците Си тази

и още не сме заслужили нейното преобразование. Ние още не сме разпалили в себе си чрез добродетели и любов към Бога, сиянието на несътворената Божия светлина, която да просветли и сърцата, и одеждите ни, и да оживи мъртвата природа наоколо. Но ето, че Бог е допуснал в Своята обител „Преображение Господне“ да преживеем чрез чудото едно преждевременно преобразование. По-скоро, да го

предусетим в залог и да проумеем, че Христос го желяе и го очаква. Той ни е извел духовно на една таворска скала и сега то зависи от нашето усилие. Знаем, че сърцата ни са окаменели, но имаме и утеха в думите на Господа: „Сторете, прочее, плод достоен за покаяние... казвам ви, Бог може от тия камъни да въздигне чеда Аврааму“ (Мат. 3:8-9).

Този небивал интерес към хороскопите предполага определена тип мислене и нагласа, чужди на християнския мироглед и благочестие: страх от бъдещето, неизвестното, непознатото, от загуби, самота, страдание...; неосъзнат стремеж да отхвърлиш отговорността за решенията в живота си; нездрава духовност и тотално обвъркване на вярата със сувереност; невежество относно природата на Бога, същността и назначението на човека; и не на последно място

Астрологията – древна като греха

Още продължава кандидатстудентската кампания. Някои отпадат, други издържат успешно изпитите. Темите за едни бяха трудни, за други лесни... Но имаше и такива, които бяха особено „подготвени“ – чрез допитване до врачки и астролози. Медите разказаха много такива случаи. Хората решиха да се улеснят. И в резултат хиляди млади хора и техните родители се оказват уловени в невидимите примки на лукавия.

Това не е прецедент. Днес е повече от модерно да се прибегва до този тип познание. И млади, и стари са буквално обесени от страстта да предугаждат бъдещето си или да вземат решения посредством астрологията и окултизма. Те се доверяват безусловно както от любопитство за дреболии, така и за съдбовни начинания в своя живот. И понеже търсенето е голямо, налице е целорпредлагане.

От няколко години насам астрологията все по-масово навлиза в живота. Широко разпространени и леснодостъпни хороскопи ни заливат от почти всички вестници, списания, телевизии, импулсни телефони. Волно или неволно, още от сутринта узнаваме от „сутрешните блокове“ „какви ни съветват днес звездите“ и колкото и скептично да се отнасяме към тези предказвания, думите се загнезждат в съзнанието и ни влияят. Ако за някого зодите и хороскопите са просто забавление, то други буквално не предприемат нищо преди да се осведомят какво им вестят съвременните магове.

Този небивал интерес към хороскопите предполага определена тип мислене и нагласа, чужди на християнския мироглед и благочестие: страх от бъдещето, неизвестното, непознатото, от загуби, самота, страдание...; неосъзнат стремеж да отхвърлиш отговорността за решенията в живота си; нездрава духовност и тотално обвъркване на вярата със сувереност; невежество относно природата на Бога, същността и назначението на човека; и не на последно място

– слаба вяра в Бога като Творец и Промислител за света. **Що е астрологията и какви са нейните корени**

Астрологията е древно изкуство или псевдонаука, която твърди, че предсказва събитията на земята, човешкия характер и съдба чрез наблюдение на постоянните звезди, слънцето, луната и планетите.

Макар астрологията да претендира за авторитет и правдивост поради древния си произход, ще възразим, че не всичко древно е добро, истинно и спасително. Окултизмът е древен почти колкото греха и те имат едни и същи корени: гордостта, богоборството, обущването с демони.

Светите отци на Църквата отнасят зараждането на астрологията и другите окултни учения към времето на Каин и неговите потомци.

Съгласно тълкованието на св. Юстин Философ, св. Ириней Лионски, Атинагор, Тертулиан, св. Амвросий Медиолански и др. отци и учители на Църквата под думите в Бит. 6:2 „Тогавашновите Божии видяха, че дъщерите човешки са хубави и взимаха си от тях за жени“ следва да разбираме – духовни същества, паднали ангели, които влезли в престъпен съюз със земните жени и ги научили на възлешества и заклинания. Това твърдение се потвърждава и от апокрифната книга „Енок“.

Докато бракът в Библията често означава единението на човека с Бога, т. е. вярата (Осия 2:16; Ефес. 5:22-23), то в брака между хората и духовете трябва да подразбираме зараждането на езическото почитане на демони, с помощта на които падналият човек се опитва да проникне в тайните на света, да въздейства на околните и на стихии, да стане като бог без Бога (Бит. 3:4-5).

В трето хилядолетие пр. Хр. халдейските и вавилонските жреци развили астрологическата система. От Вавилон езическото почитане на звездите си пропирва път към египтяни, индийци, китаяци, а по време на залазана Римската империя стига и до Рим.

КЪМ ЧИТАТЕЛИТЕ

Ако Авел беше убил Каин...

За последните медийни манипулации срещу Църквата

Вноцта срещу 22 юли край манастира „Св. Пантелеимон“ в Добричине е бил пребит до смърт пребиваващият в разкол свещеник Стефан Камбаров. Престъплението, разбира се, бе шумно отразено в медиите. „Шоуто на Славни“ не остана по-назад и доста прибрзано предложи сърцеизричателен монолог с елементи на поучение. Цялата общественост бе дълбоко скандализирана.

След това се оказа, че случаят е твърде мъглав. Още не се знае кой е извършил потресаващото убийство. Какво точно се е случило, твърдят престони да разберем. Още се води следствие.

Но вестниците вече произведоха заглавия, че „Максимови попове са убивали свещеник“. Грубо беше нарушен професионалният журналистически принцип да не се поместват имена на заподозрени преди да има доказателства. Най-безопасно бяха цитирани и малки, и фамилни имена, без никой да се интересува за авторитета и човешките права на тези хо-

ра в случай, че се окажат невинни.

Някой много бързаше това да стане.

И някой много бързаша да реагират.

На 26 юли малоброяна скалтирана тълпа организира демонстрация пред сградата на Светия Синод. Начело беше самозваният „софийски митрополит“ Инокентий. Престъплението в Добричине беше повод за тях да крепят хули и неосмислени неща по адрес на Всеправославния събор, Българския патриарх Максим, Св. Синод, Неарокопския митрополит Наталиян, митрополити и епископи, Дирекцията по вероизповеданията и всеки, който някога или сега е изразил несъгласие с безкактовието на разкола. Под общия знаменател **убийци** бяха поставени всички български православни християни, които не са в разкол. А те са повечето.

Това беше търсеният ефект от една непотечна медийна манипулация.

Ако се окаже, че убиецът не е бил свещеник, няма да си откъднем с облекчение.

Някой няма да се радва.

Ако се окаже вярно обратното, то пак е ясно, че убиец не може да остане в свещенически сан. Той незабавно подлежи на низвержение.

Човек е убил човек. Това е достатъчно ужасно. Обществото го нарича престъпление, а Църквата – смъртен грях.

Като хора всички скърбим за смъртта на Стефан Камбаров и изказваме искрението си съболезнования.

Но когато едно криминално деяние и една човешка трагедия се използват за отчаяно отстояване на вече остаряващи политически и икономически интереси, това е недопустимо.

Дали „канонични“ са посегнали на „разколник“, в случая не е от значение. Ако Авел беше убил Каин, това нямаше да промени отношението ни към греха на убийството.

В следващия брой ще бъде отпечатан пълният текст на официалното извещение на Св. Синод по случая.

От редакцията

ХРОНИКА

България

Храм празник на църквата „Св. Седмочисленици“ в София

На 27 юли столицният храм „Св. Седмочисленици“ тържествено отпразнува паметта на своите небесни покровители светите отци и просветители на народа ни – Кирил, Методий, Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангелари.

Много хора се събраха, за да участват молитвено в радостта на този ден.

Божествена света Литургия отслужи Негово Све-

тейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим в съслужение с Преосвещения Траянополски епископ Иларион, патриаршки викар, протосингела на Софийския св. митрополит Високопреподобния архимандрит Иоан, предстоятеля на храма протопрезв. Николай Коцев, храмовото духовенство и свещеници от Софийската епархия. Молитвено присъства директорът на

Дирекция по вероизповеданията към МС доц. Иван Желев.

Негово Светейшество патриарх Максим в своето слово припомни значението на просветителската и духовна мисия на св. Седмочисленици не само по българските земи, но и сред другите славяни, както и нашия дълг за продължаването на тяхното дело.

ЦВ

Вести от Пловдивска епархия

На 23 юни – Петдесетница – Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Арсений отслужи празнична св. Литургия в храм „Св. Троица“ в с. Бенковски, Пловдивска духовна околия, в съслужение с енорийски свещеник на селото отец Красимир Дончев и свещ. Тодор Хаджиев от катедралния храм „Св. Богородица“ в Пловдив. На клира пяха семинаристи от Пловдивската духовна семинария „Св. Кирил и Методий“.

На следващия ден, 24 юни – Св. Дух – Негово Високопреосвещенство митрополит Арсений посети с. Пролом, Карловска духовна околия, по повод храмовия празник на светия храм „Св. Троица“. В са Литургия,

която митрополит Арсений отслужи, в съслужение с него взеха участие енорийски свещеник на с. Пролом ик. Методи Минчев, прот. Александър Палазов от Хисар и други свещеници от Карловска духовна околия.

След св. служба Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит освети камбанарията и изказа отеческа благодарност на ик. Методи Минчев, на кмета на с. Пролом и на всички, взели участие в обновяването на храма и строежа на камбанарията.

Официални гости на храмовия празник в с. Пролом бяха депутати от Народното събрание, кметове от района, общественици от Карлово и Сопот.

На 29 юни – деня на

св. ап. Петър и Павел (Петровден) – Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Арсений посети Баткунския манастир „Св. ап. Петър и Павел“, Пазарджишка духовна околия, по повод храмовия му празник. В манастирската църква Негово Високопреосвещенство отслужи празнична св. Литургия в съслужение със свещ. Сидер Димов от Пазарджик, свещ. Стефан Йорданов от с. Дебращица и епархийските дякони Еленко Йосифов и Емил Паралингов. На клира пяха студенти от Богословския факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Културно-просветен отдел при Пловдивска митрополия

Вести от Видинска епархия

На 20 юли с благословението на Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Димитрий по покана на жителите на село Бокловици, Берковска духовна околия, в храм „Свети ап. и св. Лука“, бе извършено архиепископско богослужение от

Негово Преосвещенство Бранички епископ Амвросий, викар на Видинска митрополия, в съслужение със свещ. Ивайло Славос и йером. Антим от Клеускиря манастир.

Участие взе и детският хор за църковно песне от с. Борзия.

По време на богослужението беше извършено обновление на храма, който е изцяло подновен след основен ремонт.

Слово за празника произнесе Преосвещеният епископ Амвросий.

Ангела ПЕТКОВ

АКАДЕМИЧНИ НОВИНИ

Нови доктори на богословие

През февруари 2002 г. успешно защити докторантура в Ерлангенския университет Емил В. Иванов.

Роден през 1970 г. в гр. Панагюрище, той завършва гимназиалното си образование в ССХУПИ – Троян на художник-изпълнител по керамика.

Емил Иванов е възпитаник на Богословския факултет при СУ „Св. Климент Охридски“. Защитаваша магистърска работа по Християнско изкуство и Църковна археоло-

гия при гл. ас. Иван Рашков – 1996 г.

От 1998 г. спечелва стипендия за дисертационен проект при Фридрих-Александър Университет, Ерланген, Германия.

Подготвя дисертация при професорите Петер Пошарски и Карл-Кристиан Фелми на тема „Иконографската програма на нартекса на църквата „Рождество Богородично“ в Рилския манастир при особено разглеждане на водосветните цикли“.

В своята работа из-

ръч прави оглед на всички досега некаталогизирани изображения и надписи в нартекса на Рилския манастир, изследва и всички досега познати водосветни цикли. Паметници с подобни изображения представят реалната връзка между литургичен текст (богослужение) и богословие в образи (иконография); те са известни само от манастирските църкви на Света Гора – Атон, както и в църквите на Бачковския и на Рилския манастир.

В началото на юли т. г. още един български богослов достоин за щити в германски университет името на родното богословие. Това е Атанас Дамьянов, роден в гр. Брацигово на 7 юли 1969 г. и завършил Немската гимназия в гр. Пазарджик, а след това – Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ (1996 г.).

От 1997 г. с препорука на своите преподаватели той отива на специализация в Богословския факултет на университета в гр. Хале, Германия.

Под ръководството на известния специалист по източните църкви проф. д-р Херман Голц българинът А. Дамьянов подготвя и дисертация на тема „Дейността на Немската

Източна мисия сред мюсюлманите в България от началото на 20 век до Втората световна война“. След много успешен изпит, г. нар. „rigorosum“, положен пред авторитетна комисия на 27 юни 2002 г., на 4 юли с. г. той защити дисертационния си труд с оценка „magna cum laude“ („с голяма похвала“). Като външен рецензент беше поканен и прочете своята положителна рецензия деканът на БФ на СУ доц. Иван Ж. Димитров.

Това е вече третият български богослов, който защитава дисертация в Германия след промените през 1989 г. Възстановява се една стара традиция в българското богословие, когато младите български учени-богослови специализират, съответно доктори-

рат в чужбина, като усвояват постиженията на световната наука, но и свидетелстват високо равнище на родното православно богословие. Да се надяваме, че те скоро ще се влест в редовете на научно-преподавателските кадри на нашите богословски факултети. Духовните ни семинарни също са имали редица доктори на богословие сред своите учители. Ако тази традиция се възстанови, ще се издигне и средното ни богословско образование до равнището на старата си слава. Съвременното ни общество има нужда от високообразовани и добре квалифицирани богослови и свещенослужители. Затова са похвални всички усилия в тази насока.

Нов асистент по Священо Писание

На 18 юни в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ бе проведен конкурс изпит за асистент по Священо Писание. Конкурсът бе спечелен от Екатерина Атанасова Дамьянова, която се представи отлично на писания и устния изпит.

Екатерина Дамьянова е завършила Богослов-

ския факултет на Софийския университет. От 1998 г. до 2000 г. специализира в Хайделбергския университет, а през 2000 г. във Виенския университет.

Редовен докторант е при катедра „Священо Писание (Стар и Нов Завет, История на Църквата и Църковно право)“ от януари 2001 г., а също и хоноруван асистент към Пловдивския университет „Па-

нисий Хилендарски“ – филиал „Любен Каравелов“ в гр. Кърджали, по дисциплините Библийска археология и Тълкуване на Св. Писание на Стария Завет. От летния семестър на учебната 2001/2002 г. е и хоноруван асистент по Тълкуване на Св. Писание на Стария Завет в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

Вести от Русенска епархия

На 22 юни Негово Високопреосвещенство Русенският митрополит Неофит отслужи всенощното бдение в катедралния храм „Св. Троица“, гр. Русе, в съслужение с храмовото духовенство, а на следващия ден, Петдесетница, Високопреосвещеният митрополит отслужи св. Литургия по случай храмовия празник и ръкоположи в дяконски чин младия богослов Милен Цветков.

Тази година се навършват 370 години от построяването на русенския катедрален храм „Св. Троица“.

На 24 юни, деня на Светия и Животворящ Дух, Негово Високопреосвещенство Русенският митрополит Неофит отслужи св. Литургия в храм „Св. Троица“, с. Бабово, в съслужение с прот. Георги Пеев, свещ. Михаил Михайлов и дякон Милен Цвет-

ков и поздравил християните от селото по случай храмовия им празник.

В деня на светите първостроители апостоли Петър и Павел, 29 юни, Негово Високопреосвещенство Русенският митрополит Неофит, управляващ възстановената Доростолска епархия, отслужи св. Литургия в катедралния храм „Св. апостоли Петър и Павел“ в гр. Силистра, в съслужение с храмовото духовенство. След службата по традиция се извърши литургия шестве около храма и беше отслужен водосвет. Високопреосвещеният митрополит поздравя всички именници и им пожела молитвено застъпничество на светите първоапостоли.

На 30 юни, Неделя на Всички светии и Събор на светите апостоли, Високопреосвещеният Русенски митрополит Неофит отслу-

жи св. Литургия в гробищния параклис „Всех святых“, гр. Русе, в съслужение с прот. Георги Пеев и свещ. Кръстьо Милев. В словото си митрополит Неофит припомни за разрушения през 1975 г., обичан от всички русенци храм „Всех святых“, част от чийто икономост, храмовата икона и архиепископският трон са монтирани в този новоизграден параклис.

По покана от кмета на гр. Бяла – инж. Асен Арабджиев, на 5 юли т. г. Русенският митрополит Неофит взе участие в тържественото честване на 125-годишнината от освобождението на гр. Бяла в хода на Руско-турската освободителна война. Празничната вечер уважиха генералният консул на Русия в Русе г-н Михаил Рева, зам.-областният управител г-н Румян Ганчев и др. официални лица.

ДОКУМЕНТИ

Становища на Дирекция „Вероизповедания“ при МС

Относно Законопроект за вероизповеданията, внесен от народния представител Борислав Цеклов

Българското общество и особено вероизповеданията още от началото на политическите промени в България настояват за приемане на нова законова уредба за вероизповеданията, която да отговаря на новите обществени потребности и европейските стандарти, установяващи се във всички сфери на обществено-политическия и икономическия живот.

В 39-то НС беше внесен за разглеждане и приемане Законопроект за вероизповеданията на н. п. Борислав Цеклов. Тази инициатива заслужава внимание и подкрепа както поради актуалността на проблема, така и заради съдържателната страна на законопроекта. В тази връзка изразяваме следното становище.

— Законопроектът е в съгласие с духа и нормите на Конституцията на Република България и е съобразен с основни международни актове, гарантиращи човешките права, в това число и правото на вероизповедание.

— Той гарантира ненамеса на държавните органи във вътрешно-организационния живот на религиозните институции. **Нов и положителен момент** в този законопроект е предвидената съдебна регистрация на религиозните институции в едно охранително производство, но с оглед защитата на обществените интереси в него участва и прокурор.

— Предвиденото от законопроекта признаване на Българската православна църква като юридическо лице по силата на закона потвърждава конституционния принцип за отдаване на дължимото на традиционното изповедание в Република България — източното православие заради неговите исторически заслуги за българската държавност. Такива традиции съществуват в повечето европейски страни и това не поставя в привилегировано положение традиционното изповедание, респективно официалните религии в тези държави. При това от формално-юридическа гледна точка няма пречка едно юридическо лице да

възникне ex lege. По този начин са признати за субекти на правото Българската академия на науките, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и много други институции, за които законодателят е преценил, че са обществено значими и следва да бъдат признати единствено по законов път.

— Държавата у нас фактически е признала БПЦ в лицето на нейното ръководство, като министър-председателят и президентът на Република България положил клетва при встъпването си в длъжност пред Евангелието в присъствието на председателя на БПЦ Негово Светейшество Българския патриарх Максим. Този акт на фактически признаване беше изрично подчертан наскоро пред медиите от председателя на НС проф. Огнян Герджиков. Следователно нужна е политическа воля за юридическото признаване на БПЦ, като единственият възможен начин е приемането на новия закон.

— Нещо повече — законопроектът дава категорични

гаранции с §2 от ПЗР, че признатите до този момент религиозни институции чрез утвърдените устави от Дирекция „Вероизповедания“ се запазват като юридически лица без да е необходимо да се регистрират по новия закон.

— Законопроектът осигурява вероизповеданията срещу злоупотребата с наименованията и имуществата на регистрирани религиозни институции, като забранява те да се ползват от граждани, които по една или друга причина не признават ръководствата им. В тази връзка подчертаваме, че основателно се изтъква в становището на главите на православните църкви и в последвалото обръщение на Вселенския патриарх Вартоломей, че никъде в правния мир не се допуска да съществуват две юридически лица с едно и също наименование и на това основание да се злоупотребява с права и имуществата. Такава разпоредба не лишава от възможност гражданите свободно да се обединяват на ос-

новата на религиозни убеждения и да регистрират своя религиозна институция, но трябва да представят своя различна доктрина и друго наименование.

— Сегашната позитивно-правна уредба предоставя правни условия и управленски климат за абсолютна юридическа независимост на местните подразделения, защото те са самостоятелни субекти на правото и са в пълна мяра с равни права с централното ръководство на съответното изповедание като юридическо лице, без значение че съществува духовна йерархическа зависимост. Поради това предлагаме в чл. 12, ал. 1, изр. 2 да се запише: „местните подразделения са юридически лица“. Правим това предложение с идеята местните подразделения да запазят своята относителна самостоятелност, т. е. да имат статут по-скоро подобно на клон на търговско дружество или на банка, но да не са самостоятелни субекти на правото.

19 април 2002 г.

70 години от осветяването на църквата в гр. Баня

Единственият в България енорийски храм, посветен на св. Кирик и Юлита е построен в гр. Баня през 1932 г. на мястото на малък параклис със същото име

Храмовата икона на св. Кирик и Юлита

На 15 юли храм „Св. мчци Кирик и Юлита“ в гр. Баня отпразнува двоен празник — деня на своите небесни покровители и 70-годишнината от осветяването си.

След празничната утриня, Божествена св. Литургия отслужил Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиян, Негово Преосвещенство Знеполският епископ Николай, викарий на Софийска св. митрополия, протосингелът на Софийска митрополия Негово Високопреподобие архим. Йоан, домакинът о. Василий Топузлиев, архим. Теофан и свещеници от Софийска епархия, дошли да споделят радостта на този ден, която стана още по-пълна при присъствието на Негово Светейшество Максим, митрополит Софийски и патриарх Български.

След св. Литургия Негово Светейшество отслужи водосвет, поръси със светена вода богомолците, изпълни храма, и отправи благословение към всички. Отец Василий Топузлиев благодарно от свое име и от името на цялата енория за това благодатно архи-пастирско посещение, допринесло за пълнотата на празника.

Трябва да отбележим, че за празничното молитвено настроение много допринесе прекрасният хор, сформиран за случая от семинаристите, възпитаниците на Софийската духовна семинария, под ръководството на своя преподавател Любомир Игнатов.

ЦВ

Относно разглеждането на внесените в Народното събрание законопроекти за вероизповеданията

В Народното събрание предстои разглеждане на три законопроекта:

— законопроект за вероизповеданията, внесен от народния представител Борислав Цеклов на 5.7.2001 г.

— законопроект за религиозните права и религиозното сдружаване, внесен от н. п. Люти Местан и Ахмед Юсеин на 26.4.2002 г.

— законопроект за вероизповеданията, внесен от н. п. Кирил Милчев и Румен Крикорян на 26.4.2002 г.

По законопроекта на н. п. Борислав Цеклов:

Този законопроект има категоричната и нееднократно изразявана подкрепа от страна на Светия Синод на Българската православна църква. В свое становище от 19.4.2002 г. Дирекция „Вероизповедания“ на МС също изрично подкрепя за основните принципи в него. Следва да се има предвид, че този законопроект се ползва с изключително широка обществена подкрепа, намерила израз в организираната от граждански организации, обществени и духовенството на БПЦ многохилядна подписка, събирана във всички православни храмове в страната. Подписката не е приключила, но доколкото съм информиран, има много широк отзвук сред обществеността и се радва на голям успех.

Въпреки множество спекулации, с които определени среди се опитват да атакуват някои отделни текстове в този законопроект, следва да се отбележи, че той е съобразен с всички основни международноправни актове и препоръки. Той гарантира

равнопоставеност на всички вероизповедания и не създава никакви правни или фактически прилики за БПЦ, но заедно с това съдържа разпоредба, която конкретизира волята на конституционния законодателя, а именно — посочва, че изразител на представител на традиционното, според чл. 13, ал. 3 от Конституцията, източноправославно вероизповедание е „самоуправляемата БПЦ, която се ръководи от Светия Синод и е член на Едната, Светата, Съборна и Апостолска Църква“. Наред с това се предвижда признаване на БПЦ за юридическо лице по силата на закона. Тези текстове не представляват нарушение на принципа за равнопоставеност на религиозните общности и институции. Както се отбелязва в доклада на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа от септември 1999 г., озаглавен „Свобода на религията и религиозните убеждения: закони, уреждащи структурирането на религиозните общности“, подобно диференцирано третиране на дадено вероизповедание съществува в много от европейските държави и се дължи на определени исторически традиции, обективни процеси и национални идентичности и специфики и не представлява нарушение на установените международни стандарти за религиозните права и свободи.

Същевременно законопроектът е изключително прецизен от гледна точка на юридическа техника и формулировки, отнасящи се до богословските аспекти на тази проблематика. Нещо повече, законопроектът с § 2 от преходните и

заключителни разпоредби дава категорични гаранции, че признатите и регистрирани до този момент религиозни институции чрез утвърдените устави от Дирекция „Вероизповедания“ се запазват като юридически лица без да е необходимо да се регистрират по новия закон.

По другите два законопроекта:

Тези законопроекти са внасяни и в предишни регистри. В 38-то НС законопроектът на Люти Местан беше отхвърлен и не беше взет предвид при изготвянето на общ законопроект.

Законопроектът на Кирил Милчев беше разпространен в публичното пространство по времето на мандата на 38-то НС като изготвен от съветници на президента Петър Стоянов.

Те не се ползват с подкрепата на БПЦ, тъй като с предлаганата, включително за БПЦ, съдебна регистрация се създават предпоставки за забърбаване на разкола в БПЦ и за регистриране на отделили се от нея лица като легитимни представители на Църквата.

Същевременно в законопроекта на Милчев и Крикорян на практика се въвежда изискване за пререгистрация на всички вероизповедания, което би довело до излизни затруднения в дейността на вече утвърдени и регистрирани по реда на сегашния закон вероизповедания.

Въпреки редица свои достоинства (най-вече регламентацията на имуществените въпроси на вероизповеданията), тези законопроекти се характеризират с прека-

на казуистика и съдържат някои непълни и неясни от богословска гледна точка понятия и формулировки.

Предложение:

Предлагам на първо четене да бъдат приети по принцип и трите законопроекта с ясна позиция, че законопроектът на Борислав Цеклов следва да служи за основа и отправна точка при изготвянето на обобщен законопроект за второ четене, тъй като той се ползва с категорична подкрепа от страна на БПЦ, Дирекция „Вероизповедания“, а също така и с изключително широка обществена подкрепа, изразяваща се във вече неколкостотинхилядна и безпрепятствена в парламентарния живот за последните 12 години подписка, която се събира в цялата страна.

В обобщения законопроект следва да бъдат взети предвид най-добрият постановен от трите законопроекта, като бъдат защитени и приети следните основни принципи, съдържащи се в законопроектите на Цеклов, които имат ключово значение както за всички вероизповедания, така и за удовлетворяване на очакванията на БПЦ:

1. Гарантиране на свободата на религиозните убеждения и равнопоставеността на религиозните институции.
2. Гаранции за ненамеса на държавната власт във вътрешната автономия на религиозните институции.
3. Признаване на БПЦ за юридическо лице по силата на закона (ex lege) — чл. 5.
4. Гаранции срещу злоупотребата с наименованията и имуществата на регистрирани религиозни институции

— § 5 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта.

5. Запазване на правосубектността на регистрираните досега вероизповедания без да се налага пререгистрация по новия закон — § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта.

Възможно е по т. 3 и 4 да има определени възражения от страна на ДПС, но за сметка на това има достатъчно основания да се смята, че те ще бъдат подкрепени от БСП и от президента Първанов. С други думи, в НС има необходимото парламентарно мнозинство по тези въпроси. Очаква се активна съпротива от страна на СДС, доколкото те са ангажирани с разкола в БПЦ и средите, които го поддържат.

Същевременно има основания да се смята, че при провеждането на отговорни политически разговори на най-високо ниво с ДПС те също не биха се противопоставили на тези пунктове, тъй като те по никакъв начин не засягат правата и статута на мюсюлманското вероизповедание у нас.

Вероятно някои политически и икономически среди ще се опитат да забавят възможно повече приемането на нов закон, доколкото тяхна цел е да запазят статуквото и разкола в БПЦ, от което извлечат политически или икономическа изгода. Независимо от това, наложително е да се действа решително и ускорено, с оглед приемането на закона в рамките на месец-два.

14 май 2002 г.

Астрологията – древна като греха

През Средновековието Европа е завладяна от астрологията. Императори я вземали под покровителство си, в университетите били създадени професионални катедри по астрология. Дори великият Кеплер се забъркал в това ниско изкуство. Негови са думите: „За мене астрологията е непоносимо, но необходимо робство. За да запазя годишния си доход, титлата си и своя дом, трябва да се съглася с невежето любопителство.“ За него „астрологията е мъдра майка, а астрологията е глупава дъщеря, която се отдава на всеки, който ѝ плаща така, че да издържа майка си“.

След века на рационализма астрологията намалява влиянието си. Тогава става и окончателното ѝ отделяне от науката астрономия (изследване на звездите), с която в древност са били едно.

Двете световни войни са време на възраждане на астрологията. За отбелязване е, че във време на смут и падение на нравите окултизмът беже небивал подем и популярност.

Влияят ли звездите върху човека

Определен тип таква влияние наистина може да има. Бог в съзидва взаимовръзването и взаимозависимостта в цялото творение. Въздействието на слънцето, луната и другите небесни светила и планети върху живота и неживата материя на земята са безспорни. Човек, бидейки своеобразен микрокосмос, съединява в себе си духовното и материалното начало, естествено изпитва върху себе си това въздействие. Така например е установена зависимостта на холерата и други заболявания от нивото на слънчевата активност; известно е влиянието на лунните фази на физическото и психическото състояние на определени хора, на естествена цикъл при жените; на магнитните бури върху физическото и психическото състояние на човека и т. н. Въпреки огромните усилия на учени от различни области тези влияния все още са слабо изследвани. В нашия случай е достатъчно да отбележим: Бог е определил строги закони – физически, биологически, космически, нравствени и духовни – които правят от хаоса хармонична единна система и човекът, макар и със специално назначение, е и част от нея, но в това няма нищо окултно.

Защо предсказанията на хороскопите понякога се сбъдват

По силата на своята предишна принадлежност към различни чинове от ангелската йерархия, паднали ангели в една или друга степен са били посветени в тайните на битието. След падението им Бог до-

пуска те да запазят тези знания. В усилията си да привлекат вниманието на човека и да завладеят душата му, те предават някои тайни знания и свръхестествени способности, та чрез посредничеството на единци, да погубят мнозина (св. Игнатий Брианчинов „Слово о ангелов“). Демоните поради своето лукавство рядко изричат чисти лъжи. По-добра стравя за душите, неотличаващи добре дяволските козни от здравата духовност, са по-

ните си дадености, на несвършенството на естеството си и на всевъзможни външни влияния, да си остане „риба“, „лъв“, „телец“ или друга някоя твар и да живее като тях, но признатието му е да се богуподобява със съдействието на благодатта Божия.

Християнската аскетика изобилства от примери за хора, живеещи по Бога, за които по Божие допущение дори физическите и биологическите за-

ни престават да са валидни. Макар и християните, съобразно отдалечеността си от Бога, до определена степен да са подвластни на различни влияния, за онези, който е поверил себе си на Божия промисъл, който търси и съблюдава Божията воля и има за цел да изобрази в себе си Христа, зодиакалните характеристики и астрологическите предсказания практически са невалидни.

Александра
КАРАМИХАЛЕВА

Съзване на небото. Стенопис от Драгалевския манастир, XV в.

СПРАВКА

Св. Йоан Дамаскин за зодиака

дуистините и истини, примесени със зрънце лъжа. Ето защо, до известна степен има съпадение между предсказанията на хороскопите и реалността, но колкото по-голяма е тя, толкова по-голяма е вероятността хората да се подлъжат.

Бог естествено разкрива своите тайни според готовността ни да ги възприемем. Когато познанието не е в съответствие и с нравствена извисеност и чистота, поражда се възгорданване, желание за властване над другите и богоухудство. Познанието без любов към Бога и към ближния носи само разрушение и погубел.

Сбъдбата на човека, неговият живот и смъртта

Във властта на човека е да избере на какво да подчини себе си и живота си – на природните стихии или на Бога; дали да прекара времето си, въртимен в глението, или да живее в Бога за вечността.

Физическите и психическите дадености на човека и жизненият му път се определят от множество фактори: наследственост, възпитание, култура, начин на хранене... в това число, вероятно, и от астрологическите влияния. Но живеейки по Бога, спазвайки Неговите заповеди, човек се освобождава от греха, освобождава се от страстите на своето естество и действията му вече не са детерминирани от него.

Човек може цял живот да си остане роб на природ-

Според елините изгряват, залезът и доближаването на звездите до слънцето и луната ръководят човешките дела, а астрологията се занимава именно с това, но нашето мнение е, че ако по този начин могат да се предвидят валежите и безводие, студът и горещината, влагата и сухотата, а също ветровите и пр., това в никакъв случай не важи и за делата ни. Господ ни създаде със свободна воля и ние сме господари на своите действия. И ако всичките ни постъпки са резултат от разположението на звездите, значи вършим всичко по необходимост, ала необходимото не е нищо порочно, нито добродетелно; щом пък не притежаваме пороци или добродетели, то и не заслужаваме нищо похвално, нито порицателно, а Бог се оказва несправедлив, отреждайки на един блага, а на други – бедни. Ала Господ не ръководи творенията Си, както и не би промишлявал за тях, ако всичко беше подвластно на необходимостта. И разум не би ни бил нужен, че който не решава делата си, няма какво да обмисля, а доколкото разумът ни е даден за размишляване, всичко разумно е дарено със свободна воля.

Подчертаваме отново, че те (звездите) не са причина за събитията – нито за раждането на роденото, нито за смъртта на умрялото, а могат да предскажат най-вече дъждовете и промените в атмосферата. А колкото до търденията, че могат да бъдат ако не причина, то поне предзнаменование за войни, защото слънцето, луната и звездите по различни начини въздействат върху въздуха и предизвикват всевъзможни връзки, състояния и отношения (между хората), до дори тези състояния са в наша власт и се подчиняват на разума, който ги управлява и променя.

Появяват се и комети – знаменания за смъртта на царете, но те не са съществували отвъка звезди, а се раждат и загиват по Божия заповед подобно на звездата, появила се пред вълхвите в момента на човоколюбивото и спасително за нас Христово вълхвение, която също не се числи сред сътворените в начало. Това ясно се разбира от свидетелствата, че тя се движела ту от изток на запад, ту от север на юг, ту се появявала, ту изчезвала. Нещо съвсем несправично за посоката и природата на звездите.

Из „Точно изложение на православната вяра“

АМВОН

Християнският живот – постоянно изкачване на Табор

„Елате да възлезем на Господнята планина!“ Какво друго е животът на християните, ако не бабно и мително изкачване на Таборската планина на преобращението! Изкачване, при което ни дебнат всякакви опасности: свлачаци се под краката ни камъни, тесни пътеки, надвиснали над заплашителни пропасти, опасност да се заблудим, да отмалеем и да се сринем надолу. Изкачване, което не можем да осъществим, мъхнейки със себе си товара на своите страсти и похоти.

Ден след ден, крачка след крачка християнният трябва да възлиза на планината на Преображението, сам преобразявайки се, преобразявайки един по един греховете си в добродетели: безпокойството си – в упование на Господа, зноб си – в благодост, гордостта си – в смирение, егостичните си пориви – във воля за благотворене, алчността си – в милосърдие... Ще каже някой: невъзможно е.

Но Бог не ни поставя непосилни задачи. Като ни указва високи цели, Той ни дава и сили да ги постигнем. Стига да искаме и много да се молим.

Всяко наше дело, всяко наше благочестиво начинание ние трябва да започваме с молитба. Но преди да започнем да се молим, трябва да очистим сърцата си от всяка сквернота, да се взрем в себе си, да почувстваме истинското величие на Този, към Когото отправяме молитва, да застанем „със страх и трепет“ (Филип. 2:12) пред Него, съзнавайки своето негодностство и своята греховност. Някои, както се молят и не получават просимото тук и сега, бързо охладняват към Бога и Го обвиняват, че не е чул молитвите им и не е изпълнил желаното от тях. Те не съзнават, че причината за несъбдяването на техните молитви са те самите. Те не са променили нищо в себе си, в отношението си към ближните, не са се смирили, не са осъзнали греховете си. Образно казано, нашите грехове спират нашите молитви и не им позволяват да стигнат до Бога.

Трябва постоянно да възбуваме ума и сърцата си към Господа, както ни призовава св. Църква по време на св. Литургия, постоянно да сме отворени за пречистващата сила на благодатта и обновващата сила на Светия Дух.

Чудна е тайната на благодатта! Тайната, която преобръща живота ни на 180 градуса, дава му нова насока и нови цели. Тайната, която ни кара да намразим онова, което довчера е давало смисъл на живота ни, да изтърпим от себе си страсти и убеждения, които сме считали едва ли не за част от нас... тайната, която ни дава да виджаме ближния си в нова светлина и да го обичаме като себе си, да ценим живота, да съзираме добрите неща в него и да им се радваме. Чудна е тайната на благодатта, която сякаш ни изгражда наново върху руините на нашата човешка нищета и греховност, която от пленни същества ни прави носители на светлната Божия, от роби на плътта – синове Божии. Чудна е тайната на Преображението, което Бог извършва в нас, ако Го приемем, ако приемем Таборската светлина.

Светлината, засияла на Таборската планина, освещава живота на всеки вярващ човек, освещава живота и на цялата Църква. В Преображението ни е даден залог за славата и тържеството на Църквата, когато Господ Исус Христос ще дойде в слабата Си. Колкото и тежки да са били изпитанията ни, всички те трябва да бъдат разпръснати от тайнствената Таборска светлина. И ако душата на вярващия човек, принадлежащ към Светата, Православна, Съборна и Апостолска Църква, бъде обладана от униче при вида на едно или друго църковно разделение или падение на отгемни лица, или отстъпление от правия Христов път, могава не вечерната, тайнствената Таборска светлина на Преображението трябва да укрепи колебаещия се, защото чрез нея ни е даден залогът за победата на Църквата Христова. Амин.

Свещ. Йоан КАРАМИХАЛЕВ

ИСТОРИЧЕСКИ ЧЕРНОВИ

Паметта на св. Паисий Хилендарски и неистините

Жилището на св. Паисий в Хилендар не е „скромна къщичка“, както си е въобразявал намерето Иван Вазов, а триетажна зглова отбранила кула (стълп) в югоизточния ъгъл на Хилендарския манастир. Паисиевата келия* е включвала два жилищни етажа и параклиса „Покров Богородичен“ на третия етаж. Това научно откритие беше публикувано в пресата и показано на голяма документална и фотозложба от 30 октомври до 7 ноември 1997 г. в Дома на архитекта (САБ) в столицата.

На 21 юни 2002 г. в Банско бе направена първата копка на Културно-исторически център „Отец Паисий“, който инициаторите на почина желаят да построят на мястото на родната къща на великия хилендарец. Авторите на проекта са арх. Георги Лабов, проф. Михаил Енев (фотограф) и проф. Григор Григоров (художник-реставратор).

Но. Проектът за въпросния Културно-исторически център (КИЦ) е основан на неистина. Тази неистинност намираме във всички основни измерения на проекта: духовно, историческо, архитектурно, образно, естетическо, методологическо, функционално и възпитателно.

Поради тази основополагаща неистинност проектът следва да бъде спрян. За съжаление неговите недостатъци не са поправими, а същности. Ето някои от тях:

1. Мястото. Предвидено е този „културно-исторически център“ (КИЦ) да бъде изграден „на мястото на изгорялата къща на Отец Паисий“. Сега там има градинка с дървета и паметен камък с надпис: „Тук е бил домът, в който в 1722 се е родил отец Паисий“. Ако при евентуални изкопки за новия строеж се намерят основите на родната къща, то това ще бъде единствената веществена реликва от св. Паисий в България: светията ще трябва да се експонира по най-добрия начин, а не да се бетонира с КИЦ. Ако не се намерят основи, тогава няма да е вярно, че „тук е бил домът“. Ще излезе, че преданието за „мястото на изгорялата къща на Отец Паисий“ не почива на истинни каменни основи. Следователно и мястото на КИЦ става произволно и заблуждаващо, което би посрамilo и Банско, и България. И в двата случая КИЦ няма място тук.

2. Неистинност на съдържанието. КИЦ уж си поставя за цел да се изгради „точно копие“ от хилендар на Отец Паисий“ в КИЦ, но проектът почива на безспорно неточна, неистинна, неисторична и погрешна представа за „Паисиевата келия“. От 5 години насам вече знаем, че келията на св. Паисий е представлявала зглова отбранила кула на Хилендарския манастир, включвала два жилищни етажа и параклиса „Покров Богородичен“ на третия етаж. Проектът на КИЦ предвижда копие само на втория етаж на Паисиевото жилище, но дори това копие е неточно: липсва малкото помещение от запад; неверни са дебелините на стени-

те, а оттам и на нишите при прозорците и пр. И най-важното: Паисиевата келия не е помещение или сбор от помещения (интериори) – тя е сграда, включвала единство на интериор и екстериор. Отделянето на интериора от екстериора е методологически несъстоятелно. То е смъртоносно за всякаква истинност, автентичност, точност и пр. Така – обратно на завените намерения – проектът е изграден върху прищипан неистинна, противохисторическа и противохисторическа представа за обиталището на нашия историк. Най-лошото е, че основополагащият недостатък – неистинността – не може да бъде поправен в рамките на сегашния проект. Ако искаме да направим действително точна възстановка на Паисиевата келия, трябва да изградим целия триетажен Паисиев стълп (височината между най-високата и най-ниската точка е 18 метра – колкото 6-етажната сграда) и поне част от прилежащата му външна крестовна стена на манастира. При това положението нищо от екстериора в проекта на КИЦ не може да бъде запазено. Ще трябва да отпадат и експозиционната зала и пр. С други думи – проектът изидло отпадна и трябва да се започне отначало.

3. Неистинност на композицията и интериора. КИЦ предвижда да се изгради копие на (втория етаж на) Паисиевата келия, върху която – като трети етаж – да се изгради копие на параклиса „Св. Йоан Рилски“ от Хилендар. Но тази композиция не отговаря на истината. Вещност на третия етаж на Паисиевата келия има параклис – „Покров Богородичен“. Параклисите „Св. Йоан Рилски“ в Хилендар се намират над Паисиевата келия, а на съвсем друго място – в камбанарията. И още. Параклисите не е просто помещение (интериор), а сграда – при това неотделна част от хилендарската камбанария („пирга камбански“, както се казва в ктиторския надпис). Ако правим достоверна възстановката на Паисиевата келия, освен ако не възстановим цялото крило „от Покрова до пирга камбански“, както това е направил хаджи Вълчо в 1757 г. Друг е въпросът за смисъла на подобно начинание.

4. Неистинност на екстериора. Паисиевата келия – триетажната югоизточна кула (стълп) в югоизточния ъгъл на Хилендар – е запазена в съвсем автентичен

Детайл от цялата с изобразение на Хилендар. Най-вдясно добре се вижда Паисиевият стълп с трите си етажа: куполият параклис „Покров Богородичен“ с чардак на III етаж и двата жилищни етажа със стълбището откъм двора, което води към I етаж. Щампата е от 1779 г. и е копие на по-стари варианти от 1743 и 1757 г.

вид. Камните, от които е изграден Паисиевият стълп, са същите – съвсем истински – които помнят пристъпването на проигнмен Паисий. Трите външни стени от каменна зидария са видими и днес. Проектът на арх. Лабов претендира да е „точно копие“, а всъщност изгражда един неистинен във всяко отношение (образ, стил, материал, размери, композиции) екстериор на сградата. Той произволно съчинява някакви външни помещения, балкони и арки, каквито в Хилендар няма. Нарушава се основополагащо изискване за всяка истинска архитектура – съответствие между интериор и екстериора.

5. Нестоятелна функция. Още в началото на 70-те години по проект на арх. Лабов се изгражда с музейни цели в Рилския манастир копие на 2 етаж от Паисиевата келия. Днес това копие не функционира, макар че се намира в най-посещавания български културен обект. Дотолкова е забравено, че вече се е създадала местна легенда, че това било „скривалището на Левски“. Несъстоятелен е почитът за изграждане на второ копие. В този КИЦ няма да има нищо автентично от самия св. Паисий. Всички функции на евентуалния КИЦ могат да бъдат постигнати многократно от вече съществуващите музейни, културни и духовни институции и кадри.

6. Нередна процедура. Всички тези грешки не са случайни. Те произтичат от нередната процедура, при която се проектира на тъмно, недемократично, без конкурс, без предварително обществено обсъждане както в професионалните среди, така и в Банско. А става дума за обект, посветен на важна национално-емблематична личност и предвиден за важ-

но национално-емблематично място. Подведено е цялото общество. То е представено пред уж свършения факт на взетото без неговото знание решение. Подведен е и президентът Първанов, който направи първата копка на небъдещия КИЦ – без да знае на какво го канят. Логично е да се предположи, че и цялата конференция с именити участници (проф. Вера Мутафчиева, проф. Андрей Пантев, проф. Минчо Семов, проф. Орлин Загорев, директор на Църковния музей в София Николай Хаджиев – всички те бяха обявени, но не дойдоха на конференцията и тя от двудневна стана за един следобед) на 21 юни в Банско се имала за цел не научна истина, а легитимирането на „мероприятието“, а оттам и на КИЦ.

7. Нещърковност. Проектът, който включва изграждането на храм-параклис, се прави без благоговията на Българската православна църква. Церемонията по честването на св. Паисий в Банско се провежда без представител на БПЦ. „Първата копка“ беше направена (от президента Г. Първанов) без присъствието на Неврокопския митрополит Натанаил. Присъстваха само разколнически свещеници.

8. Нередни действия със светини. На 20 юни т. г. в интервю по телевизията във връзка с проекта за КИЦ в Банско шефът на Общинско предприятие „Стара София“ Петър Митанов разказа: „Ние използваме тук един, не в лоша смисъл го използваме, нещо много свято за сръбите и специално за Хилендарския манастир – това са мощи на св. крал Стефан Милутин в църквата „Св. Неделя“ (тя започва се е казвала „Св. Крал“), за което те бяха много благодарни. Ние занесохме да-

Съвременен изглед на Паисиевия стълп откъм югоизток. Кулата е запазена непокънатата от времето на св. Паисий Хилендарски. По-късните постройки от двете ѝ страни са я направили „невидима“ откъм двора

Проектът за КИЦ на арх. Георги Лабов, проф. Михаил Енев и проф. Григор Григоров

рове и подаръци“.

Защо? За да спечелат благоволение на братството и да си осигурят по-добър достъп до Хилендар? Не е съвсем ясно.

Но нито настоятелството на храм „Св. Неделя“, нито Софийската св. митрополия са били уведомен за подобно дарение. От чие име е станало дарението на една тъй важна за хилендарци и богата със символика светиня от софийската митрополитска катедрала? Как е било то представено в Хилендар? Какъв е бил поводът на дарението? Как е било подобряването за този жест? С каква цел се прави той и в чия полза?

И защо предприятието „Стара София“ – във времето, когато в самата столица се унищожават раннохристиянската базилика с манастирски комплекс от IV-V век (в Южния парк в Лозенец) – вместо да решава проблемите, които са в неговата компетентност, се занимава с проблеми, които не са в неговата компетентност?

Но какъв е произходът на цялата тази неистинност и задкулисност? Защо се върши всичко това и кой има изгода от него – та да се правят всички тези тъй трудоемки и тъй пошпи манавери? Елементарното обяснение – че банда мошеници иска да измами обществеността и да изсмуче от някого много пари (проектът е за около по-

ловин милион лева) – не може да обясни степените на несъстоятелност и некомпетентност, които граничат с подигравка и съветованство. Отговорите на тези въпроси теорията престоят да излязат на бял свят. Засега е достатъчно да знаем, че проектът е основан на неистинност и като такъв той трябва да бъде спрян.

Проектът за КИЦ „Отец Паисий“ би компрометирал Банско, България, Българската Църква, паметта на св. Паисий Хилендарски, българските национални културни и научни институции, както и всички участващи лица и учреждения. По гореупоменатите причини той не може да бъде поправен, тъй като е несъстоятелна самата основа – неистинността – на която е положен. Предвидените за него пари би могло да бъдат насочени към други проекти, които наистина да са полезни за паметта на св. Паисий Хилендарски, за Банско и за България.

Георги ТОДОРОВ

* Използваме думата „келия“ (вместо общоприетото „келия“) в светогорския смисъл на понятието, което означава монашеско жилище в по-широк смисъл. Например келията „Достоинство ест“ е малък манастир, обитаван от десетина монаси, с по нечията за още 40 гости (б. а.).

БОГОСЛОВИЕ

Св. Йоан Дамаскин

Из слово за Преображение Господне

Защо не всички, а само някои са призвани да видят това пребожествено видение на Сина Човечески, явяващ се в Своето Царство? Защо не всички ученици и апостоли? Защото всички са ученици, но сред тях е и прелателат, всички са христолобови, но един от тях е сребролюбив. Това е Юда Искариот, който единствен бил недостоеен да види Божеството, според казаното: „Ако нечестив бъде помилуван, той няма да се научи на правда; – ще действат в земята на праведните и не ще поглежда на величието Господне“ (Ис. 26:10). Тъй като Юда бил завистлив и злобен, би бил обхванат от още по-голяма ярост, ако само той бъде отхвърлен (а трябвало всички, които предстояло да станат очевидци на страданията, да бъдат очевидци на славата). Затова Господ взема единствен върховните от апостоли за свидетели на своята слава и светлина (именно трима, за да разкрие с броя им свещеното тайнство на Св. Троица, а и защото двама или трима са достатъчно доказателство за истинността на свидетелството им). По този начин Господ затваря възможността на прелателата да оправдае своето дело, а пред учениците разкрива Своето Божество. Защо Спасителят взе Петър, Яков и Йоан? Той взел Петър, за да покаже, че неговата изповед се потвърждава от свидетелството на Отец и за да го увери, че именно Небесният Отец му е открил това свидетелство. Той взел Яков – като първия, на когото предстояло да умре за Христа, да изпие Неговата чаша и да се кръсти в Него. Накрая взел Йоан – като девственник и най-чист съсед на богословието, който, виждайки вечната слава на Сина Божий, ще произвгласи тези думи: „В начало беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото“ (Йоан 1:1).

Като взел на планината Тавор тези, които се отличавали с най-високи добродетели, Господ се преобразил пред тях (вж. Мат. 17:2). Макар че светлото Христово тяло от първата минута на ипостасното съединение да се обогатява изцяло със славата на невидимото Божество, така че една и съща е славата и на Словото, и на плътта, същата тази слава, скрита във видимото тяло, не може да бъде видяна от свързаниите с връзките на плътта и не може да бъде разбрано това, което и ангелите не виждат. Когато Христос се преобразява, той възс-

ност не става друг, но отваряйки очите на Своите ученици и от слепи, превръщайки ги в зрящи, Той се явява такъв, какъвто е бил. Това е значението на думата преобрази се пред тях.

Като остава такъв, какъвто е бил преди, сега Господ се явява пред Своите ученици с нещо ново, свърх това, което са видели преди. *И лицето Му светна като слънце*, т. е. на Този, Който със Своята власт е осветил слънцето и сътворил светлината, по-древна от слънцето, Този, Който е истинската и невеществена Светлина, сияние на славата и естествен образ на Ипостаста на Бог Отец (Евр. 1:3). *И лицето Му светна като слънце* не защото не е било по-светло от слънцето, а защото само толкова можело да поемат очевидците (защото на момента биха изгорели, ако Той се явеше в цялата Своя слава. *И лицето Му светна като слънце*, защото това, което е слънцето между сетивните предмети, това е и Бог между разумните същества. *И дрехите Му станаха бели като светлина*. Както едно е слънцето (като източник на светлината и не може да бъде видяно ясно), друго е разливашото се от него по земята светлина (нея Божията премъдрост ни е дала възможност да съзрем), така и лицето на Господ сияе ясно като слънце, а дрехите Му стават бели като светлина, сияеща чрез отразяването на Божествена светлина.

За да посочат Владиката на Ветхия и Новия Завет, за да затворят уста на еретиките и да увърдят вярата във възкресението на мъртвите, в слава застава пред Господа като раби Мойсей и Илия и разговарят с Него (Мат. 17:3). Трябвало апостолите да узрели в славата и дръзновеието на служители Божии, макар и като раби, дори за това, за да се удивят на човеколюбивото снизхождение на Господ и най-вече, за да се изпълнят с ревност и да укрепнат за подвиг (защото позналият плодове на труда леко се решава на подвиг). Мойсей призовава духовния Израил да чуе това, което не може да чуе чувственият Израил. *Господ и Бог твой е един*, макар и в три лица познаваме, едно Божествено същество – на свидетелстващата Отец, засвидетелстващия Син и осеняващия Дух. Ето Този, на Когото Отец сега дава свидетелство: ето живота на човека, който неразумните хора ще видят повесен на дърво и няма да бъдат уве-

рени за живота си (Второз. 28:66). Тук на свой ред Илия казва: Ето Този, Когото видях някога безплътен в въздуха от тихия вятър (вж. 3 Царства 19:12), т. е. в Духа, защото Бог, какъвто е по естество, никой никога не е видял (Йоан 1:18) или ако е видял, то е видял това в Духа. Ето – десницата на Всевъшний се е изменила (Пс. 76:11), ето това, което „око не е виждало, ухо не е чувало и човеку на ум не е идвало“ (1 Кор. 2:9). Така в бъдещия век винаги с Господа ще бъдем, съзерицавайки Христос, обявля в светлина божествена (1 Сол. 4:17).

Като очевидци на това божествено откровение, изпълненият с Дух Петър казва на Господ: *добре ни е да бъдем тук* (Мат. 17:4). Прекрасно и сияещо е видимото слънце, драгоцен и сладостен е сегашният живот: но колко пожадувана и по-прятна е тази самотинна Светлина, която всичко осветява! Колко по-драгоценен и сладостен е този самотинен Живот, чрез който всички ние живеем, движим се, съществуваме (Деян. 17:28). Тъй като доброто трябвало да се разпространи над всички, т. е. над вярващите, а това било възможно чрез кръстната смърт: затова не трябвало да остава на Тавор Този, Който се възвел, за да изкупи със Своята кръв Своето творение... *Светъл облак засени апостолите*, и те били обхванати от още по-голям страх, виждайки Исус Спасителя с Мойсей и Илия в облаците (Мат. 17:5). Светъл облак, а не тъмен ги засенил, защото на Тавор се разкрила тайнство, от векове скрито за родовете и се явява непрехвърлящата вечна слава. И чу се из облака глас: *Този е Моят възлюбен Син*, т. е. смиренно пребиваващият между вас Човек, лицето на Когото от векове просиява, и Моят Син, роден преди всички векове от Мене, и Мене и с Мене винаги пребиваващ, а не впоследствие получил битие. *В Когото е Моето благоволение*, защото с благоволение на Отец се възплът Единородният Негов Син, благоволения на Отец в Единородния Син осъществил спасението на света, благоволения на Отец в Единородния Му Син съединил всичко. *Него слушайте*, защото приемащият Него, приема Мене, Който Го е пратил, и този, който не почита Единородния и възлюбен Мой Син, не почита Мен, Отец, Който Го е пратил. *Него слушайте*, защото Той има думи за вечен живот.

Химическа чистота и благочестие

Химически чисти вещества се срещат рядко в природата и още по-рядко в хранителната индустрия.

Нашето хранене днес е поставено в пълна зависимост от тази индустрия, особено в градовете. Ядем това, което ни се предлага в магазина и което в повечето случаи не бихме могли сами да си произведем. А връзката с производителя е прекъсната много преди стоката да се появи на щанда.

За да разберем какво точно консумираме, обикновено ни се налага да четем съдържанието, написано върху опаковката, и то ако не на български. Иначе тази полезна информация остава недостъпна за много хора. Но армията на „четящи потребители“ при всички случаи нараства.

Неизбежно това се случва и с нас, които сме решили да постим. Пазаруването ни през постния период започва да прилича на посещение в читалня на квартална библиотека. Слагаме очила, взираме се и бавим опаковката, вторачени в ситния шрифт на различни опаковки. И ако не сме сигурни в нещо, питаме отгечената продавачка, която често пъти не знае.

Някои продукти вече ги познаваме и пазаруваме по-смело, но ето, че техните опаковки започват да се променят с рекламна цел и с това идват нови смущения: появяват се надписи: „Може да съдържа следи от сухо мляко!“ Досега са били постни, а от сега нататък може да са, но може и да не са. Стоим, терзаем се в колебания, понякога търсим същия артикул със старата опаковка, където нищо не пише за тези досадни „следи“. И шом не пише, малко се успокояваме до следващата покупка, докато накрая стамем истински специалисти по постно хранене.

Може би тези наши терзания ще ни сменят

Слизайки от планината, те не казват на никого за видяното и чуто, както наредил Господ. Защо, с каква цел? Защото апостолите все още били несвършени, не били в пълно общение със Светия Дух, и за да не се изпълнят с печал сърцата им или завистта да изгълти ярост сърцето на прелателата.

Завинаги запазете в паметта си казаното. Нека винаги да звучи за вас гласът на Отец: *Това не е раб, не е посланик, не е ангел, а е Син Мой възлюбен, Него слушайте*. Да викинем в Неговите заповеди: възлюбил Господа, Твоя Бог е цялото си сърце (Марк 12:30). Не убивай и не се гневи на своя брат. Примири се най-напред с брата си и тогава прinesi

в подвиг, защото иначе никой не ни за дължава и съвсем доброволно се обричаме на тях. Непостещите са напълно свободни от тежобата на такива мисли. Тук не е като терзанията пред високите пени, което е за всички...

И все пак, толкова бихме се искали в благочестие то да има малко повече свангелски дух и малко по-малко скрупули. В момента на просветление си задаваме въпроси: това ли е нашата свобода; още под Закона ли сме, или под благодатта; това ли е наистина постът на Христа, на светите апостоли и на древните отци? Не бъркаме ли някъде? „Зарад ясти не разрушаваш делото Божие. Всичко е чисто, а лошо е за она човек, който яде със съблазън“ (Рим. 14:20).

С тези думи апостолът не отменя поста, а скрупулите, дребнодушните в подвига.

Жалко наистина, ако вярваме, че смисълът на въздържанието е в химическата чистота на продуктите. Защото има случаи, когато някой прекратява поста заради това, че без да знае, си е отрязал парче хляб с нож, който се е докосвал до сирене, или е ханнал боб с лъжица, била преди това в нещо „блажно“. И го прави с искрено съжаление – „край, без да искам се обидя, наруших поста и вече е безсмислено да го продължавам“.

Истинският пост е пълното въздържание, от което това или иначе всички сме върде далеч. Църквата затова не ни дължава да гладуваме, но е определила пост, който е по силите ни. Остава ни да намерим сили и за невидимата му страна – молитвата и ежедневното спазване на Христовите заповеди. Може би тогава ще ни се даде да постигнем мир в себе си при подбора на постните продукти.

Благовест АНГЕЛОВ

своя дар. Не извършвай прелюбодеяние и не се занимавай с чуждата красота. Не отнемай чужда собственост, но давай да просещиш от тебе и не избягвай молещия те. Обичайте враговете си, благославяйте проклинащите ви, правете добро на ненавизащите ви и молете се за тези, които ви мислят зло и ви гонят; не съдете, за да не бъдете съдени. Прошавайте, и ще ви бъде простено, бъдете синове на Отца. Бъдете свършени и милосърдни, подобно на слънцето, което свети на добри и на лоши, и на дълга, който пада и за праведните и за несправедните. Да пазим тези заповеди, за да можем да се насладим на божествената красота на Господ Бог...

Превод Мария ИВАНОВА

След това, за да потвърди на дело Своите думи, Христос Господ казал: „Истина ви казвам: тук стоят някои, които няма да вкусят смърт, докле не видят Сина Човечески да иде в царството Си“ (Мат. 16:28).

† Варненски и Великопреславски митрополит КИРИЛ

Историческите корени на едно приятелство

Добрите отношения между народите на България и Армения са се установили в историята и до днес, макар да няма евархистично общение между Църквите поради различия в христологията. Специалисти са доказали, че в Армения е имало български още от II век. През X век между известният керамични икони, с които се е славел Велики Преслав, се намирала и такава на св. Григорий, но не може да се уточи на кой конкретен от деветимата и дали може да е на Проветителя на Армения. Със сигурност обаче може да се каже, че разпънатият преславски кръст върху керамична плочка има влияние от известния арменски кръст-хачкар.

Несъмнено е и участието на арменци в изграждането на Бачковския манастир през 1083 г.

Историческите обстоятелства спомагат нашите народи да са едни от най-близките по душа и сърце.

В радости и най-вече в изпитанията нашите народи са се подкрепяли един други. Трогателно е състрадателното отношение на българите към арменците по време и след османското робство. В Цариград с риск за живота и магацинето си българинът е изтърпявал измъчваните арменски девойки и младежи от ръцете на черкезите. Когато говорим за благодарността на българите за особоблещението на България от османско робство към освободителите, често пъти забравяме, че и арменци са участвали в Руско-турската освободителна война 1877/1878 г. Това е може би и заради факта, че се говори повече за военните действия в България, където е действала Дунавската армия, наброявала 185 000 души, а се забравя, че имало и втори фронт, където е действала Кавказката със 120 000 войни, чийто принос за успешния край на войната не е по-малък. Подобно на руското духовенство и арменското е дало своя принос във войната с молитва и призиви за събиране на помощи. За падналите в битките арменско духовенство е извършвало зау покойни молитви,

както и молебени за победа против врага и благодарствени молебени след победите при Свищов, Карс, Плевен, Ерзерум и т. н.

За храбростта и на арменците говори и награждаването на руски военни свещеници, служили в местни поделения. Така например, по предложение на главнокомандващия Кавказката армия велик княз Михаил Николаевич, с указ на императора от 8 юли 1878 г., с орден „Св. Анна“ – II степен с мечове, бил удостоен свещеник Василий Бекаревич, обслужващ еревански отряд от 3-та сводна кавалерийска дивизия.

На 12 октомври 1878 г. с орден „Св. Владимир“ – IV степен с мечове, бил награден свещеник Доримедонт Поповицки, обгрижващ 13-и лейбгвардейски Еревански полк, проявил се при превземането на Суботан на 27 септември 1877 г.

Арменци са взели участие и в състава на българските дружини.

Най-много свещеници има наградени за боевете около крепостта Карс. Свещеникът на 3-ти гренадирски на Перновския крал Фридрих-Вилхелм IV полк Николай Сахаров на 15 юли 1878 г. е награден с орден „Св. Анна“ – III степен с мечове, за отличаването му в боевете за Карс на 1, 2 и 3 октомври 1877 г. За героизмът му при самото превземане, т. е. „преди и по време на шурма през нощта на 5 срещу 6 ноември 1877 г.“ е получил златен награден кръст на Георгиевска лента от кабинета на Негово величество.

По същия повод са наградени с орден „Св. Владимир“ – IV степен с мечове, свещениците на полкове: 81-ви Апшеронски на Негово височество великия княз Георги Михайлович – Виктор Гръчко, 150-и Тамански и благочинни на 38-ма дивизия – Йоан Веригин, 159-и Гурийски – Арсений Копецки и 160-и Абхазки – Феодор Михайлов; с орден „Св. Анна“ – II степен с мечове, свещениците на полкове: на 157-и пехотен Имеретински Алексей Михайловски и „Св. Анна“ – III степен с мечове, на 151-ви пехотен Пятигорски полк свещ. Митрофан Молчанов.

Затова именно неслучайно и при посрещането на всички войски, независимо от кой фронт са били, на тържествените арки наравно със Свищов, Плевен, Шипка и др. са били изписвани имената и на Карс, Ерзерум и т. н.

Това важи и за иконата на Спасителя „Неръководен образ“, с която се увесковчават най-решителните битки по време на войната и на двата фронта. Изкусното творение на майстора на златна бродерия от Москва г. Шадрин било изработено от злато и сребро със забележителна художествена изработка. Като рамка на иконата са образите на св. Божии угодници, чийто памет св. Църква извършва в тези дни, които са били ознаменуващи с важни събития от войната, а именно: 10 юни – св. Тимотеи Пруски – „Преминаване на Дунава през 1877 г.“, 10 август – св. архидякон Лаврентий – „Превземане на Шипченския проход“, 30 октомври – св. мчк Дионисий Теополиц – „Разбиване на Мухтар паша“, 6 ноември – св. Павел Изповедник – „Превземане на Карс“, 28 ноември – св. Стефан Изповедник – „Превземане на Плевен“, – преп. Георгий – „Превземане на Одрин“.

Под иконата е бил поставен императорски герб, на който от двете страни били разположени образите на св. апостоли Архим и Филимон, които се празнуват на 19 февруари, в деня на подписването на Санстефанския мирен договор.

Най-известният арменец, участвал в Освободителната война е адмирал Лазарев-Аствацатурян, на чието име е наречен гр. Лазаревск, близо до Новоросийск. В Първата световна война най-известният арменец е генерал Андраник и др.

След геноцида срещу арменците целият български народ прие с отворени обятия многострадалните си събратя и до днес живее с тях в мир и съгласие. Ненапрасно П. К. Яворов написал известното стихотворение, което цитира и проф. Райкин, имайки предвид съдбата на хиляди българи, пръснати из целия свят. За арменците България стана втора Родина и в

Катедралата в Ани (X в.) един от главните духовни центрове на древноарменска християнска култура

Кратки сведения за Арменията църква

Днес Арменията църква се старее изцяло да обхване и организира душеспасителната си и просветна мисия в страната, като подпомага и държавата в социалната сфера.

Бившите „пиевски дворци“ са под грижите на Църквата, действат около 30 безплатни трапезарии. В основните корпуси на армията има свещеник-капелан, около 30, без да получават военен чин, тъй като по принцип духовните санове отговарят на съответен военен.

Арменията църква разполага с три семинарии: Гюмри и Ечмиадзин по три години, Севан (5 години + 1 в Ечмиадзин за висше) и 3 в Ечмиадзин.

По време на атеистичния период са действали само 13 църкви. След промяната са върнати над 200, построени още нови и общият брой наближава 300 храма. По време на Първата световна война са разрушени 4 хиляди манастира и днес са останали около 200, но за съжаление без монаси и монахини, поради което предстои да се положат старания за възобновяване на манастишество.

Според държавното законодателство в Армения църковни и религиозни организации нямат право на собствено радио или телевизия, нито да спонсорират предавания по тях. Поради това чрез свещеници, участвал в търг за радио като частно лице, са закупени радиочест-

оти, по които през есента ще има 9-часова религиозна програма.

За осъществяване на цялостната си дейност патриаршията формира бюджета си от приходи, от които 80% са от дарения на вярващи.

Арменския патриарх-католос Карекян (Саркисян) е роден на 21 август 1951 г. За дякон е ръкоположен през 1969 г., за йеромонах през 1972 г., а за патриарх през 1983 г. като патриархически викарий. На 27 октомври 1999 г. Национално-църковният съвет, състоящ се от 450 души (75% миряни и 25% клирици), го избира за патриарх-католос на всички арменци и архиепископ на Арабат.

знак на благодарност към Православната ни църква на престола в Патриаршеския ни катедрален старопопийнален храм-паметник „Св. Александър Невски“ стои изъяснен златен кръст в български стил с надпис на четири нива: „12 септември 1924 г.“, „Арменците в България“, „С дълбока почит и признателност“, „На храм-памет-

ника „Св. Ал. Невски“.

На обратната страна на постаментата същият надпис е изписан на арменски. В София, Пловдив и Варна, които подобно и на други населени места са приютили най-големите арменски общности, арменци и българи от дена са заедно, дали в училище или в армия, както и на всички житейски поприща. Пред-

ставители на арменското духовенство са в контакт с централното и местното ръководство на Българската православна църква. Зад граница миряни и представители на духовенството от двете страни следват и специализират заедно в богословски факултети, духовни академии и институти в Атина, Москва, Регенбург и др.

София: „Инж. Ив. Иванов“ 70А (до пазара „Димитър Петков“) Тел.: 931-22-68, 32-50-79; GSM 087/58-64-24

† Агенция „Хронос“ †

с 14-годишна практика в траурно-обредната и възпоменателна дейност.

► ПРЕДЛАГА УСЛУГИТЕ СИ НА АКТУАЛНИ ЦЕНИ

ПОГРЕБЕНИЕ – 295 лв. (в сумата е включено: административно оформяне на документи; транспорт в гр. София и гробищния парк; хладилна камера за 24 ч.; ковчег, драперия, покров, аранжиране на ковчег; надгробен кръст; изкопаване и зариване на гроба; товаро-разтоварна дейност в гробищния парк; комплект свещи, жито и погача за 20 човека, 20 комплекта пласта. прибори, бутилка вино, траур за врата и 20 бр. траурни ленти; 10 бр. некролози за 40 дена, 6 мес., 1 год.).

Църковните свещи, използвани в ритуалите, организирани от агенцията, се закупуват само от храмовете и църковните магазини на каноничната БПЦ.

- Денонощно обслужване
- Окончателно разплащане – след церемонията
- Разсрочено заплащане – до 6 месеца без лихва
- Подсигурява се свещеник от храмовете към каноничната Българска православна църква, където се

► ОРГАНИЗИРАТ ПАНИХИДИ

Пълна информация, ценоразпис и каталози за предлаганите услуги ще намерите във всеки храм на каноничната БПЦ.

† IN MEMORIAM

На 29 юни 2002 г. след кратко боледуване на 88 г. се престава в Господа Негово Високоблагоейство ставрофорен иконом **ГЕОРГИ ИВАНОВ НАЙДЕНОВ** празничен свещенослужител при храм „Св. Арх. Михаил“ в гр. Калопер

На 5 юли 2002 г. след кратко боледуване на 94 г. се престава в Господа Негово Високоблагоейство ставрофорен свещеноиконом **НИКОЛА МЕТОДИЕВ КОЕВ** празничен свещенослужител при храма в гр. Септември.

При публикуване на вестта за кончината на презвитера Елена Грозева като място на опелото е посочен храм „Св. Кирил и Методий“ в София, вместо едноименния храм в Бургас.

Редакцията се извинява за допуснатата грешка.

Богослови от Кърджали по стъпките на св. апостол Павел

Толкова желаното и дългоочаквано поклонение по стъпките на св. ап. Павел за богословите от специалност „Теология“ към филиала „Любен Каравелов“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ започна на 22 юни сутринта. В поклонението взеха участие 45 студенти богослови от трите курса на новооткритата специалност. Начело бе представител от ръководството на филиала – зам. директорката г-жа Екатерина Герджикова.

Това поклонение, знаменателно за специалността „Теология“, а и за филиала, бе организирано благодарение на активната помощ и съдействие на доц. Иван Желев, декан на Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и директор на Дирекцията „Вероизповедания“ на МС. Въпреки огромната си ангажираност той се нае с отговорността на това тридневното поклонение в пределите на Северна Гърция.

В 6 ч. сутринта на 22 юни нашата група пое към пропускателния пункт край Свиленград.

В Гърция има близо 100 митрополии, макар че по територията тя е само с 20% по-голяма от България. Първият град, в който влязохме в 12,40 ч., бе Димитика със своите крепостни стени – близаници, което му дава и името – от гръцки Дидимотикон.

Продължаваме на юг и в 14 ч. преминаваме през гр. Александруполис (Дедеагач).

След това пътят ни води към селището Макри, където има внушителен манастир на св. Богородица. Игуменката и духовният старец на манастира архимандрит Поликарп са истински приятели на България и поддържат връзки с редица наши манастири. Манастирът „Успение Богородично“ е построен преди около 20 г. Сега там има около 50 монахини и двама свещеници, които живеят извън женския метох. Започнали са съвсем бедно – с един чувал фасул и тенсия екзтин. След това с общите усилия на местното население и на държавата се пристъпва към строителството на манастирския комплекс. Освен централния храм „Успение Богородично“ имат и друг спомогателен храм – „Св. Андрей“.

Поклонихме се и в

двамата храма, разгледахме и самия манастирски комплекс. Архимандрит Поликарп, въпреки напредналата си възраст и невъроятната жега, има търпение да ни посрещне и разговаря с нас с много топлина и сърдечност. Домакините бяха изключително любезни и гостоприемни.

Продължихме на запад и в 17 ч. преминахме през центъра на гр. Комотини (Гюмюрджина). После покрай Ксанти пътувахме за гр. Кавала, тъй като от Мала Азия, от Трояда, през остров Самотраки ап. Павел отива в пристанището на гр. Неаполис (днес Кавала), а след това – в главния град на областта – Филипи. Спряхме на пристанището в Кавала и се наслаждавахме на чудесния град, изплувал сякаш от приказка.

В 19 ч. напуснахме Кавала и се отправихме за древния гр. Филипи, където разгледахме останките от амфитеатър, базилика и редица други сгради, чиито разкопки се намират от двете страни на пътя. Извън град Филипи е построен баптистерият на св. Лидия. Тук, както е казано в 16 гл. на „Денията апостолски“, е проповядвал св. Павел заедно със Сила, Тимотей и Лука на група жуди.

След посещението на баптистерия ние се отправихме на запад, минахме през Амфилоп, където е спрял ап. Павел по пътя за Солун. Продължихме за с. Аспровалта, където се намира манастирът на братството „Св. Лидия“. Въпреки късния час сестрите ни очакваха, приеха ни радушно и ни отвориха храма, за да се поклоним. Новопостроеният храм „Св. Лидия“ смайва околните с невероятната по своето изящество и красота дърворезба, с чудесната си и съвсем нова иконостас.

Сестра Георгия, която говори и български, ни разказа, че манастирът има около 100 сестри, които преподават по околните села, а и в самия манастирски комплекс, посрещат деца от страната и от други православни страни. Манастирът разполага с издателска база, в която се печатат много богословски книги, списания и др. Там са печатани Новият Завет и Псалтирът, „Нашата вяра“ и редица други книги на български език.

От Аспровалта през Аполония – втората спирка на св. ап. Павел по пътя му от Филипи за Солун – ние се отправихме за гр. Арнея. Тук е центърът на епархията на Йерисо и Св. Гора, която беше и нашият любезен домакин по време на тридневното ни пребиваване в пределите на Северна Гърция. В Духовния център на епархията бяхме настанени за нощуване.

На следващия ден, Петдесетница, се черкувахме в храма на центъра. След това поехме на юг към манастира „Ормилія“ – огромна храмов комплекс, посветен на Благовещението на св. Богородица. Този манастир е най-големият в Гърция и подполюва сто и двадесет монахини. Никогошен мѳтох на манастира „Ватопѳд“, сега той е подчинен в духовно отношение на манастира „Симонопѳтра“ в Св. Гора, тъй като игуменът на този манастир е и техен духовник. Освен двамата свещеници, наши колеги – студенти, никой от нас не влезе в манастирския комплекс, защото е със специален пропускателен режим. Успяхме само да се поклоним в храма „Благовещение на св. Богородица“. Той е построен преди 170 г. Под сянката на екзотични дървета сестра Мария ни запозна с монашеския живот. Докато слушахме, се радвахме и на традиционната манастирска почерпка – леденостудена вода и локум.

Продължихме за Солун. На влизане от изток на запад видяхме ректората, мензата, Богословския факултет и горната гълова кула на Солун. В миналото той е бил четиригълна крепост. Спряхме пред Бялата кула, използвана някога и като затвор. В него е лежал и капитан Петко Войвода.

Минахме покрай арката на имп. Галерий, ротондата „Св. Георги“, вдясно виждаме базиликата на „Неръкотворния образ“ и „Св. Богородица на медникарите“. Поклонихме се в храмовете „Св. София“ и „Св. Димитър“, величествени със своето доисторическо присъствие през вековете, което от своя страна задължава съвременника да свее смирено глава пред тях. Поклонихме се с трепет и пред гроба и мощите на светца.

На връщане през Аполония се отбихме да ви-

Св. ап. Павел

дим и мястото, където под хилядолетния чинар св. ап. Павел е провел първите си проповеди, т. нар. „амвон на св. ап. Павел“. Вечерта архимандрит Хризостом Майдонис ни посрещна в катедралния храм на гр. Арнея, строен през 1812 г. Разказа неговата история и ни запозна с делата на епархийската църква в областта. След това ни покани да разгледаме самата сграда на митрополията, в която се намира прекрасен възрешен параклис, посветен на св. Богородица. Той целият е изписан с изящни позлатени стенописи.

Тук си позволяваме да отбележа, че пролетта на тази година архимандрит Хризостом беше в Кърджали и изнесе лекция пред студентите богослови за опасността от нахлуването на сектите и особено силното им влияние сред младите хора. Отново поканихме архимандрит Хризостом да гостува на нашия град и поспециално на студентите богослови във връзка с подготованата конференция на 1-3 ноември г.

На следващата сутрин, 24 юни, ние се придвижихме към границата на Св. Гора, до град Урануполис, където се качихме на туристическия кораб „Св. Никола“ и разгледахме от позволените 500 м разстояние крайбрежните светогорски манастири от тази страна: пристанището на българския манастир „Зограф“, след това манастирите „Дохиар“, „Ксенофонт“, руския – „Св. Пантелеймон“, „Симонопѳтра“, „Григориат“, „Дионисиат“ и „Св. Павел“. На кораба бяха донесени от светогорски монах от килията „Св. Никодим Светогорски“ в Карея частича от Честния Кръст и мощи на някои светци, за да се поклонят пред тях желасщите пътници. Макар че имаше и групи от полски и

Част от маршрута на св. ап. Павел по време на второто му пътешествие

германски туристи, повечето присъстващи на кораба бяха православни и се поклониха.

Обиколката продължи около 4 часа, а гледката бе изключителна.

Когато сляхоме от кораба, архим. Хризостом ни чакаше на пристанището и ни придружи до град Йерисо, втори по важност град на епархията след Арнея.

В тези прощални разговори архимандритът направи ценно за нас предложение – студентите богослови от гр. Кърджали да станат членове на Балканската православна младежка асоциация. То бе прието с радост и искрено се надяваме, че ще се осъществи.

И така, уморени и обогатени от тридневното

поклонение по стъпките на св. ап. Павел, следобед ние поехме обратния път за Родината.

Позволявам си от името на всички участници в това поклонение да изкажа най-дълбоките ни и искрени благодарности на нашия водач – доц. Иван Желев, който е и отговорник за специалността „Теология“ в Кърджали. Без неговата подкрепа и лична ангажираност това събитие не би се осъществило.

С пожелания това поклонение да се превърне в традиция за бъдеще, тъй като е по-добре „един път да видиш, отколкото сто пъти да чуеш!“

Моника АТАНАСОВА,
И курс Богословие
гр. Кърджали

Възобновен храм „Успение Богородично“ в Неврокопска епархия

Момент от строежа на новия храм

Споделяме голяма satisfакция, че благодарение на ентусиазма и усилията на населението от с. Добърско, община Разлог, за една година беше възобновена църквата

„Успение на Пресвета Богородица“ в околностите на селото.

Освещаването на възрождения храм ще се извърши след около един месец.

От църковното настоятелство

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2002 г.

„Църковен вестник“

сл. „Духовна култура“

1 година	19,20 лв.
6 месеца	9,60 лв.
3 месеца	4,80 лв.
1 месец	1,60 лв.
Цена на 1 брой	0,50 лв.

1 година	16,80 лв.
6 месеца	8,40 лв.
3 месеца	4,20 лв.
1 месец	1,40 лв.
Цена на 1 брой	0,90 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА

СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11
тел./факс 980-30-16
Главен редактор
свещ. АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
ТБ Бюхним, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018

Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банковата сметка, а които да се изпращат с пощенски запис или пощенския код на получателя!

Напомняме, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.